

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział **II** Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący:SSO Karina Marczak (spr.)

Sędziowie:SO Marzenna Ernest

SO Wiesława Buczek-Markowska

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2014 roku w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku M. S.,

z udziałem (...) Banku (...) S.A. w W., o obniżenie opłaty egzekucyjnej ustalonej postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie M. K. z dnia 02.12.2013 r. Sygn. akt KM 543/13 sprostowane postanowieniem z dnia 12.02.2013 r. sygn. akt KM 543/13 postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zmienić postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie M. K. z dnia 02.12.2013 r. w sprawie o sygn. akt KM 543/13 w pkt 2 w ten sposób, iż opłatę stosunkową ustalić na kwotę 3000 (trzy tysiące) złotych oraz uchylić pkt 3 w części dotyczącej wezwania dłużnika do uiszczenia opłaty stosunkowej ponad kwotę 3000 (trzy tysiące) złotych, oddalić wniosek o obniżenie tej opłaty w pozostałym zakresie;

2. w pozostałym zakresie zażalenie oddalić.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 01 kwietnia 2014 r. sygn. akt I Co 1537/13 Sąd Rejonowy w Gryfinie oddalił wniosek o obniżenie opłaty egzekucyjnej.

W uzasadnieniu Sąd ten wskazał, iż w sprawie dłużnik M. S. po ostatecznym sprecyzowaniu żądania wniósł o obniżenie opłaty egzekucyjnej ustalonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie M. K. w sprawie o sygn. akt Km 543/13 w kwocie 28.227,00 zł. Wniosek uzasadnił tym, iż opłata jest rażąco wygórowana w stosunku do nakładu pracy komornika stanowi dla dłużnika obciążenie przekraczające jego możliwości płatnicze. Komornik Sądowy M. K. w odpowiedzi na wniosek dłużnika o obniżenie opłaty egzekucyjnej nie przychylił się do tego wniosku i wskazał, że jest niezasadny i zasługuje na oddalenie.

Wniosek dłużnika o obniżenie opłaty egzekucyjnej Sąd Rejonowy, po jego merytorycznej ocenie i analizie akt egzekucyjnych, uznał za niesłuszny. Przywołując treść art. 49 ust. 7-10 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jednolity - Dz. U. z 2011 r. Nr 231 poz. 1376) Sąd Rejonowy-podkreślił, iż dłużnik wniosek o obniżenie opłaty uzasadnił wyłącznie tym, iż opłata wskazana jej przez Komornika Sądowego jest rażąco wygórowana w stosunku do nakładu pracy komornika w tej sprawie. Nadto wskazał, że opłata przekracza jego możliwości płatnicze. Pierwsza z powołanych okoliczności zdaniem Sądu Rejonowego była nieprawdziwa. Komornik prowadzący sprawę egzekucyjną przeciwko dłużnikowi wykonał bowiem szereg czynności egzekucyjnych, zmierzających do zajęcia ruchomości, wierzytelności i nieruchomości dłużnika i jednocześnie podkreślił, iż fundamentalną zasadą obowiązującą w postępowaniu egzekucyjnym jest to, iż koszty niezbędne do celowego prowadzenia egzekucji obciążają dłużnika. Opłata egzekucyjna jest składnikiem tych kosztów. Zdaniem Sądu Rejonowego obniżenie opłat egzekucyjnych od wysokości przewidzianej ustawą powinno się ograniczać jedynie do szczególnie wyjątkowych sytuacji, w których ze względu na wyjątkowo ciężką sytuację rodzinną lub osobistą dłużnika obciążenie go całością opłaty egzekucyjnej należnej zgodnie z regułami wyrażonymi w art. 49 ww. ustawy pozostawałoby ewidentne

niesprawiedliwe, ewentualnie do przypadków, w których nakład pracy komornika poniesiony przy przeprowadzeniu egzekucji jest rażąco niewspółmierny do wysokości opłaty egzekucyjnej. Takich podstaw Sąd Rejonowy nie dostrzegł zarówno w oparciu o twierdzenia dłużnika podniesione we wniosku o obniżenie opłaty jak i na podstawie oceny akt egzekucyjnych.

Odnosząc się do podnoszonych w piśmie zarzutów co do celowości postępowania wierzyciela to Sąd Rejonowy wskazał, że obowiązkiem dłużnika jest zapłata długu stwierdzonego tytułem wykonawczym, a uprawnieniem wierzyciela skierowanie należności do egzekucji komorniczej. Wierzyciel może zatem w każdym czasie z realizacji tego uprawnienia zrezygnować nie wskazując przyczyny tego zachowania, jeżeli dłużnik uważa, że wszczęcie egzekucji mimo istnienia niezaspokojonej wierzytelności było niecelowe winien okoliczność tą wykazać.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył dłużnik wnosząc o zmianę postanowienia i uwzględnienie wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Gryfinie do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, iż Sąd nie dokonał prawidłowej analizy jego sytuacji. Koszty niezbędne do prowadzenia egzekucji obciążają dłużnika, a opłata jest jednym ze składników tych kosztów, czego nie kwestionował. Wskazał jednak, że od długiego czasu jest osobą bezrobotną, bez istotnego majątku; utrzymuje się z zasiłku i prac dorywczych. Nie posiada nawet środków potrzebnych do zaspokojenia bieżących podstawowych potrzeb. Skarżący podkreślił, iż dłużnikiem w tej sprawie stałem się na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, ponieważ kilka lat temu żyrował kredyt byłemu pracodawcy. Był wówczas zatrudniony jako sprzedawca stacji benzynowej. Jej właściciel – D. D., wprowadzając świadomie w błąd, doprowadził do podpisania przez dłużnika dokumentu, który posłużył mu do wyłudzenia kredytu bankowego. W tej sprawie Prokuratura Okręgowa w Szczecinie prowadzi postępowanie przeciwko D. D.. Dalej dłużnik zwrócił uwagę, że przepis art. 49 ust. 10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji wymienia tylko przykładowe kryteria, jakimi może kierować się Sąd przy rozpoznaniu wniosku o obniżenie opłaty. W związku z tym Sąd może wziąć pod uwagę oprócz nakładu pracy komornika i sytuacji majątkowej wnioskodawcy, także okoliczności szczególne, występujące w konkretnej sprawie. Podkreślił, iż nieprawidłowe jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że nakład pracy komornika uzasadniał wysokość ustalonych przez niego kosztów. Czynności podejmowane przez komornika zdecydowanie nie wymagały od niego zaangażowania i wkładu pracy na poziomie niemalże 30.000,00 zł. W ocenie skarżącego opłata ta musi mieć charakter odpowiedni i nie może stanowić źródła nieuzasadnionego przychodu. Sąd pierwszej instancji nawet nie wymienił, jakie czynności komornika mają uzasadniać tak bardzo wygórowane wynagrodzenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie w części okazało się uzasadnione.

Koszty postępowania egzekucyjnego przed komornikiem ustala sam komornik, kierując się przesłankami określonymi w art 98 i następnym kpc i art. 770 kpc. Szczegółowe składniki tych kosztów uregulowane zostały ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.), i tak, obejmują one zwrot wydatków poniesionych przez komornika (art. 39 i następnym), do których należą m. in. należności biegłych, koszty ogłoszeń w pismach, koszty transportu specjalistycznego, przejazdu poza miejscowość, która jest siedzibą komornika, koszty doręczenia środków pieniężnych przez pocztę lub przelewem bankowym, jak również opłaty egzekucyjne (art. 43 i nast.), tj. opłaty za prowadzenie egzekucji oraz za inne czynności egzekucyjne.

Zgodnie z art. 49 powyższej ustawy w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 15% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jednakże w przypadku wyegzekwowania świadczenia wskutek skierowania egzekucji do wierzytelności z rachunku bankowego, wynagrodzenia za pracę, świadczenia z ubezpieczenia społecznego jak również wypłacanych na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zasiłku dla bezrobotnych, dodatku

aktywacyjnego, stypendium oraz dodatku szkoleniowego, komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 8% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższej niż 1/20 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (ust. 1). W sprawach wymienionych w ust. 1 komornik ściąga opłatę od dłużnika proporcjonalnie do wysokości wyegzekwowanego świadczenia (ust. 1a).

W realiach niniejszej sprawy w związku z umorzeniem postępowania na wniosek wierzyciela, istotnego znaczenia nabiera ust. 2 powyższego przepisu, zgodnie z którym w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz ^{na} podstawie art. 823 Kodeksu postępowania cywilnego komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jednakże ni razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela zgłoszony przed doręczeniem dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 1/10 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Co istotne w celu pobrania opłat, o których mowa w ust. 2, komornik wydaje postanowienie, w którym wzywa dłużnika do uiszczenia należności z tego tytułu w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Postanowienie po uprawomocnieniu się podlega wykonaniu w drodze egzekucji bez Zaopatrywania w klauzulę wykonalności (ust. 3)

Jak wynika z analizy akt postępowania egzekucyjnego KM 543/13 Komornik postanowieniem z dnia 02.12.2013 r. umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c. Tymże postanowieniem komornik ustalił również koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji w sprawie na kwotę 28 860,95 zł na którą złożyła m.in. kwestionowana przez dłużnika opłata egzekucyjna w wysokości 28 227 zł.

Stanowisko dłużnika częściowo zasługuje na uwzględnienie. Przede wszystkim podkreślić należy, że wytyczne w zakresie zasad obniżania opłaty stosunkowej poszukiwać należy w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego wielokrotnie zajmujących się problematyką opłaty egzekucyjnej wskazanej w art. 49 ustawy o komornikach sądowych. W szczególności pomocne okazać się mogą wywodu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 czerwca 2012 r. sygn. akt PI3/11, którym to orzeczeniem Trybunał uznał art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376) przez to, że w każdym wypadku umorzenia na podstawie art. 823 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) zawieszono wcześniej postępowania egzekucyjnego przewiduje pobieranie od dłużnika opłaty stosunkowej w wysokości nie niższej niż 1/10 wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, za niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu tegoż wyroku Trybunał podkreślał – co akcentuje Sąd Odwoławczy - iż opłata egzekucyjna co do zasady jest ściśle związana z efektami działań komornika; komornik, jako podmiot poddany uregulowaniom ograniczającym swobodę działalności i wykluczającym kierowanie się zasadą maksymalizacji zysku, ponosi ryzyko finansowe swojej działalności. Uwzględnienie wskazań płynących z obydwu powyższych założeń prowadzi bowiem do konkluzji, że w wypadkach, w których komornik po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, a przed jego zawieszeniem, przedsięwziął czasochłonne i pracochłonne czynności zmierzające do wyegzekwowania roszczenia, powinien mieć prawo do opłaty egzekucyjnej. Trybunał Konstytucyjny podtrzymał ponadto swe stanowisko zajęte we wcześniejszych wyrokach z dnia 17 maja 2005 r., sygn. P 6/04 oraz z 8 maja 2006 r., sygn. P 18/05 i stwierdził, że pobieranie opłaty egzekucyjnej w wypadku umorzenia postępowania zasadniczo jest sprzeczne z koncepcją ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, która - co do zasady - (przynajmniej od zmian wprowadzonych w 2001 r.) wymaga uwzględniania realnego, a nie czysto formalnie rozumianego, nakładu kosztów, czasu i wysiłku komornika jako kryterium przyznania mu wynagrodzenia. W świetle ustawy o komornikach – dalej czytamy w uzasadnieniu wyroku opłata egzekucyjna (stosunkowa) jest bowiem co do zasady ściśle związana z efektami działań komornika.

Powyższe znajduje również potwierdzenie w treści ust. 10 art. 49 ustawy o komornikach zgodnie z którym sąd może, uwzględniając w szczególności nakład pracy komornika lub sytuację majątkową wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów, obniżyć wysokość opłat, o których mowa w ust. 1 i 2.

W świetle wyżej zaprezentowanych wywodów, oceniając przesłanki do obniżenia opłaty - nie sposób podzielić w pełni wywodów Sądu, Rejonowego, iż nakład pracy komornika, a oceniany w kontekście efektów jego działań uzasadniał przyznanie aż tak znacznej opłaty stosunkowej.

Co istotne Komornik dokonał szeregu czynności, których w żadnej mierze nie deprecjonuje Sąd Okręgowy, w szczególności zajęcia ruchomości, zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego czy wreszcie pracochłonnego zajęcia nieruchomości. Nie mniej jednak zajęcie wierzytelność z rachunku bankowego okazało się bezskuteczne, zaś zajęcie nieruchomości z uwagi na umorzenie postępowania nie przyniosło pożądanego celu postępowania egzekucyjnego, a więc chociaż częściowej spłaty wierzytelności, a tym samym obniżenia długu.

Oceniając zatem wysokość opłaty egzekucyjnej ustalonej na kwotę 28 227 zł to uznać należy, iż okazuje się ona — o ile zgodna z obowiązującymi przepisami prawa — to jednak nad wyraz wysoka. Komornik nie wyegzekwował żadnej kwoty, nie doszło do zmniejszenia długu M. S., umorzył postępowanie egzekucyjne po około roku od jego prowadzenia. Nadto nie można nie zauważyć, iż w sprawie KM 2560/11 prowadzonej przez komornika sądowego B. B. na podstawie tegoż samego tytułu egzekucyjnego, po wydaniu postanowienia o przekazaniu akt sprawy do komornika M. K. dłużnik również został obciążony opłatą stosunkową.

Dokonując oceny wniosku dłużnika nie można również pomijać akcentowanej przez niego złej sytuacji majątkowej, co przecież ujawniło prowadzone postępowanie egzekucyjne. Jak wynika z twierdzeń dłużnika jest on osobą bezrobotną, nie uzyskującą żadnego stałego i znacznego dochodu.

Te wszystkie okoliczności doprowadziły Sąd Okręgowy do konkluzji, iż przyznanie opłaty stosunkowej w wysokości 3000 zł będzie miarodajne do nakładu pracy Komornika i jej efektów. Warto podkreślić, iż kwota ta stanowi 10 krotność minimalnej opłaty stosunkowej w niniejszym postępowania, a zatem w pełni odpowiada pracy i kosztom sprawdzenia działalności komornika.

Mając na uwadze powyższe na mocy art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. należało orzec jak w pkt 1 sentencji. Na mocy art. 385 k.p.c. zażalenie w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu.

Zarządzenie II Cz 937/14

- 1) do składu w miejsce SSO Sł. K. i SSO Tomasza Szaja wyznaczyć SSO M. E. i SSO W. M.
- 2) odnot i zakr.
- 3) odpis postanowienia doręczyć dłużnikowi, wierzycielowi i komornikowi wraz z aktami egzekucyjnymi
- 4) po dołączeniu dowodów doręczenia zwrócić akta SR Dnia 10.07.2014r. SSO Yu..M.